

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
isikuandmete kaitse asjas nr. 2.1-3/20/742

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni peadirektor Pille Lehis
Otsuse tegemise aeg ja koht	06.03.2020 Tallinnas
Vaide esitamise aeg	24.02.2020
Vaidlustatav haldusakt või toiming	Andmekaitse Inspektsiooni 10.02.2020 menetluse algatamata jätmise otsus nr 2.1-1/20/178
Vaide esitaja	Eraisik e-posti aadress: xxxxxxxxxxx@xxxxx.com

RESOLUTSIOON:
Haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel otsustan:

- **Jätta vaie rahuldamata**

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Vaide esitaja saab käesoleva otsuse vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse halduskohtusse.

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. 13.01.2020 sai Andmekaitse Inspektsioon järgmise sisuga vaide esitaja kaebuse:

Seoses xx.xx.xxxx toimund sündmusega avaldati koos minu endise ametinimetuse ja nimega kolm uudist. 29.12.2019 pöördusin väljandja poole taotlusega nimetatud uudised kõrvaldada. Minu taotlusele vastati keelduvalt, kuna väidetavalt olevat avaldatud õiget informatsiooni ja jätkuvalt on ameti tõttu minu isiku vastu avalik huvi. Ma ei ole enam uudistes märgitud ametis ja minu endise ameti ja nime seostamine on ebaproportsionaalne. Vastuses väidetav probleem, et avastatakse palju joores juhte, ei ole isiklikult minuga ega minu endise ametiga seostatav, sest ka enne toimunud sündmust ja pärast seda on jätkuvalt joores juhte avastatud. Pealegi väljendub uudistes ajakirjaniku subjektiivne hinnag toimunule.

Selliste andmete kättesaadavus otsingute kaudu kahjustab minu põhiseaduslikku õigust vabale eneseteostusele (PS § 19) ja õigust vabalt valida tegevusala (PS § 29). Samuti on uudistes

kirjeldatud, et juhtisin sõidukit alkoholihoobes, seega on mind süüdi tunnistanud ilma jõustunud kohtuotsuseta (PS § 22). Avaldatu tõttu tekkis minul enda lähedastega ja sõpradega usaldamatuse õhkkond.

Samuti avaldati uudis, et minu omal soovil esitatud avaldus ametist lahkumiseks edastati xxxxxxxx enne seda, kui xxxxxxx oli asjas omapoolse otsustuse teinud. Minule saadetud teatel oli märge avaldamise keelu kohta enne xxxxxxx poolt otsustuse tegemist.

Olen taotlenud avaldajalt uudiste kustutamist, millest avaldaja on keeldunud.

Palun inspeksioonil teha avaldajale ettekirjutus avaldajale esitatud taotluses nimetatud uudiste eemaldamiseks

2. 16.01.2020 sai Andmekaitse Inspeksioon vaide esitajalt täiendava kaebuse

Seoses xx.xx.xxxx toimund sündmusega avaldati koos minu endise ametinimetuse ja nimega Delfi's (<https://www.delfi.xxxxxxxx> ja <https://www.delfi.ee/xxxxxxxxxxx>) uudised.

29.12.2019 pöördusin väljaandja poole taotlusega nimetatud uudised kõrvaldada. Minu taotlusele vastati 14.01.2020 keelduvalt, kuna leiti, et ajakirjandusel on kohustus mitte ainult infot avaldada vaid ka infot säilitada.

Ma ei ole enam uudistes märgitud ametis ja minu endise ameti ja nime seostamine on ebaproportsionaalne. Vastuses ei ole selgitatud, mis eesmärgil ja millisel seaduse ning sätet alusel on jätkuvalt vajalik minu isikuandmete avaldamine. Vastuses on kasutatud niivõrd üldist sõnastust, et sellist sõnastust saaks kasutada iga isiku pöördumisele vastates. Ajakirjandusvabadus ei saa ja ei ole piiramatut. Märkida tuleb sedagi, et taotletava kustutamisega ei kaasne andmete kadumine, vaid minu isiku vastu huvi tundev isik saab alati pöörduda teabenõudega ametiasutuste poole ja sealt vastuse saada. Avaldatud uudised asuvad krimi valdkonnas, seega on mind juba enne mistahes menetlusotsust käsitletud (kuri) teo toimepannud isikuna. Kinnitan, et minu suhtes ei ole tehtud ja seega ei saa ka olla süüdimõistvat lahendit ei väärteo - ega ka kriminaalmenetluses.

Selliste andmete kättesaadavus otsingute kaudu kahjustab minu põhiseaduslikku õigust vabale eneseteostusele (PS § 19) ja õigust vabalt valida tegevusala (PS § 29). Samuti on uudistes kirjeldatud, et juhtisin sõidukit alkoholihoobes, seega on mind süüdi tunnistanud ilma jõustunud kohtuotsuseta (PS § 22). Avaldatu tõttu tekkis minul enda lähedastega ja sõpradega usaldamatuse õhkkond.

Samuti avaldati uudis, et minu omal soovil esitatud avaldus ametist lahkumiseks edastati xxxxxxxx enne seda, kui xxxxxxx oli asjas omapoolse otsustuse teinud. Minule saadetud teatel oli märge avaldamise keelu kohta enne xxxxxxx poolt otsustuse tegemist

Olen taotlenud avaldajalt uudiste kustutamist, millest avaldaja on keeldunud

Palun inspeksioonil teha avaldajale ettekirjutus avaldajale esitatud taotluses nimetatud uudiste eemaldamiseks

3. 17.02.2020 jättis Andmekaitse Inspeksioon kaebuste alusel menetluse algatama järgmiste põhjendustega

Andmekaitse Inspeksioon sai Teie kaebuse, millega soovite oma isikuandmete avalikustamise lõpetamist erinevates meediaväljaannetes:

/...../,
/...../,
/...../,
/...../
/...../,

Olete väljaannete poole pöördudes toonud välja, et võimalik avalik huvi Teie kui isiku vastu on käesolevaks ajaks muutunud olematuks ja Teiega seostatud uudiste jätkuv kättesaadavus ei ole proportsionaalne Teile tekkinud/tekkivate negatiivsete tagajärgedega. Antud juhul on kõik avaldajad Teie taotlusest oma isikuandmete avalikustamine lõpetada keeldunud.

Oleme kõik kaebustes toodud artiklid üle vaadanud. Oluline on märkida, et igasugune isikuandmete avalikustamine on isiku eraelu puutumatus riive, aga ajakirjanduslikul eesmärgil avaldamisel tuleb hinnata, kas see riive on ülemääraselt kahjustav.

Esmalt selgitame, et isikuandmete kaitse üldmääruse preambula punkti 4 kohaselt ei ole õigus isikuandmete kaitsele absoluutne õigus, vaid seda tuleb kaaluda vastavalt selle ülesandele ühiskonnas ning tasakaalustada muude põhiõigustega vastavalt proportsionaalsuse põhimõttele. Üldmääruses austatakse kõiki põhiõigusi ning peetakse kinni aluslepingutes sätestatud ja hartas tunnustatud põhimõtetest, eelkõige õigusest era- ja perekonnaelu, kodu ja edastatavate sõnumite saladuse austamisele, isikuandmete kaitsest, mõtte-, südametunnistuse- ja usuvabadusest, sõna- ja teabevabadusest, ettevõtlusvabadusest, õigusest tõhusale õiguskaitsevahendile ja õiglasele kohtulikule arutamisele ning kultuurilisele, usulisele ja keelelisele mitmekesisusele.

Euroopa Inimõiguste Kohus (EIK) on arvukates lahendistes rõhutanud, et ajakirjandusvabadus ja õigus eraelu puutumatus ei ole üksteise suhtes hierarhilises vahekorras, vaid et nende vahel tuleb igal konkreetsel juhul leida tasakaal.

Isikuandmete kaitse seaduse § 4 alusel on ajakirjanduslikul eesmärgil lubatud ilma isiku nõusolekuta tema kohta andmeid avaldada, kui selleks on avalik huvi, see on kooskõlas ajakirjanduseetika¹ põhimõtetega ning ei kahjusta isiku õigusi ülemääraselt. Seega kui nõuded on täidetud, võib ilma isiku nõusolekuta tema kohta andmeid avaldada.

Teiega aset leidnud juhtum on selgelt avaliku huvi orbiidis mitmel põhjusel. Ühest küljest eeldatakse xxxxxxxx laitmatut eetilist ning õiguskuulekat käitumist, mis oleks teistele ühiskonnaliikmetele eeskujuks. /...../.

EIK rõhutab, et erinevalt eraisikutest peavad avalikud teenistujad taluma rohkem kriitikat. EIÕK artikli 10 kaitse all võib teravalt kritiseerida ka näiteks politseiametnikke, sõjaväelasi, prokuröre ning isegi kohtunikke.² Kohtul ja kohtunikel peab olema avalik usaldus ning neid tuleb seetõttu kaitsta põhjendamatute rünnakute eest.³ Kuid xxxxxxxx ei ole siiski immunitaeti ajakirjanduse kriitika vastu. Seega tuleb teha selget vahet kriitika ja solvangute vahel. Kui avaldatud info eesmärk on ainult xxxxxxxx solvamine, siis see ei ole lubatav.

Kõnealused artiklid kajastasid lakooniliselt ja faktidele tuginevalt üksnes Teiega aset leidnud sündmusi, ilma et oleks avaldatud midagi ülemäärasest. Me ei tuvastanud, et oleks mainitud midagi Teie perekonna-või eraelu kohta, sh peale nime ja ametikoha ei ole lisatud artiklitele muid Teid puudutavaid isikuandmeid (nt vanus, eelnevad töökohad, elukoht jne).

¹ <http://www.eall.ee/eetikakoodeks.html>.

² D.Voorhoof, Freedom of Expression under the European Human Rights System, 2010, lk 17.

³ Kohtunike kaitse kohta kinnitab sama ka *Falter Zeitschriften GmbH vs Austria* (nr 2), kohtuotsus 18.09.2012, avaldus nr 3084/07.

Asjaolu, et Te ise ametist lahkusite, ei kaota kuidagi Teie isiku vastu avalikkuse huvi, sh avalik huvi ei haihtu sellisel juhul päevapealt.

Teiseks peab arvestama, et hetkel on joores juhtimine Eestis eriti oluline ja avalikku debatti tekitav teema ning aktiivselt otsitakse lahendusi, kuidas joores juhtimist ohjeldada ning milliseid karistusi kohaldada. Selles valguses on xxxxxxx joores juhtimisega vahele jäämine ilma kahtluseta teravalt avaliku huvi orbiidis.

Täiendavalt selgitame, et EIK praktika kohaselt peab ajakirjandusvabadusse sekkumiseks eksisteerima rõhuv sotsiaalne vajadus. Ajakirjandusvabaduse kaitseala hõlmab ka ajalehtede internetiarhiive. EIK on leidnud, et artiklite eemaldamine neist arhiividest on äärmuslik meede, mis kujutab endast ajaloo ümberkirjutamist. Seetõttu tuleks eelistada ajakirjandusvabadust vähem riivavaid meetmeid (nt EIK praktikas pakutud pealdise lisamist artiklile), milleks võiks olla ka näiteks isiku nime järgi artikli otsimise piiramine ja otsingumootoritele mitteleitavaks tegemine. EIK praktika annab palju juhiseid selle kohta, mida eraelu ja ajakirjandusvabaduse konflikti korral hinnata tuleks (mh kindlasti ka isikute tuntust ja rolli ühiskonnas).

*Teie juhtumi puhul on täidetud ülekaaluka avaliku huvi kriteerium, artiklid on faktidele tuginevad ja lakoonilised, mistõttu ei eksisteeri alust ajakirjandusvabadusse sekkumiseks. **Andmekaitse Inspeksioon ei alusta järelevalvemenetlust.***

VAIDE ESITAJA NÕUE ja SELETUS:

Vaidemenetluse nõue:

1. tühistada Andmekaitse Inspeksiooni 17.02.2020 menetluse alustamata jätmise teade ja vaadata esitatud kaebused (nr. 2.1.-1/20/128 ja 2.1.-1/20/178 uuesti läbi.

Andmekaitse Inspeksiooni viidatud teatega (edaspidi teade) ei alustatud minu poolt esitatud kaebuse alusel järelevalvemenetlust. Teates on ekslikult märgitud, et pöördusin inspeksiooni poole 17.02.2020. Tegelikult pöördusin 10.01.2020 (registreeritud 13.01.2020) ja 15.01.2020 (registreeritud 16.01.2020).

HMS § 71 lg 1 järgi võib vaide esitada isik, kes leiab, et haldusaktiga või haldusmenetluse käigus on rikutud tema õigusi või piiratud tema vabadusi. HMS § 75 kohaselt tuleb vaie esitada 30 päeva jooksul, kui seadus ei sätesta teisiti, arvates päevast, millal isik vaidlustatavast haldusaktist või toimingust teada sai või oleks pidanud teada saama. Tutvusin teatega 19.02.2020 ja seega on vaie esitatud tähtaegselt.

Teatest nähtuvalt ei alustata järelevalvemenetlust kahel põhjusel. Esimeseks asjaoluks on, et õigus isikuandmete kaitsele ei ole absoluutne õigus ja ajakirjanduslikul eesmärgil ja avaliku huvi olemasolul on lubatud isikuandmete avaldamine ka ilma isiku nõusolekuta. Teiseks põhjuseks on asjaolu, et joores juhtimine on eriti oluline ja avalikku debatti tekitav teema, ühiskonnas otsitakse lahendusi, kuidas joores juhtimist ohjeldada ja milliseid karistusi määrata ning selles valguses on xxxxxxxxxx joores juhtimisega vahele jäämine ilma kahtlusteta teravalt avaliku huvi orbiidis.

Leian, et teates esitatud põhjused ei anna alust järelevalvemenetluse mitte algatamiseks.

Teates ei ole võetud seisukohta osas, kus märkisin, et info lahkumisavalduse esitamisest ei kuulunud avaldamisele enne esitatu osas otsuse tegemist. See info on jõudnud avalikkuse ette aga koheselt pärast seda, kui üldkogu poolt avaldus edastati. Märgin veelkord, et minule

saadetud vastav info oli eelviidatud keeluga sõnaselgelt tähistatud. Viidatud piirang ei sisaldanud endas mingit erandit sh ajakirjanduse osas.

Teates ei ole hinnatud proportsionaalsuse põhimõtet, avaldatud andmed ei vasta tegelikkusele. Antud juhul on ühest sündmusest erinevates väljaannetes avaldatud mitu artiklit, samas kui isikuõigusi vähem piiravaks vormiks oleks avaldada üks artikkel, kus oleks kajastatud kõik olulised asjaolud. Käesoleval juhul on ajakirjandus avaldatud artiklites käsitletud mind selgelt süüteo toimepannud isikuna, sama on teinud ka Andmekaitse Inspektsiooni ametnik. Eelmärgitule viitavad üheselt teates märgitud laused: „/.../”; „ Selles valguses on xxxxxxxx joobes juhtimisega vahele jäämine ilma kahtlusteta teravalt avaliku huvi orbiidis”. Eesti Vabariigi Põhiseaduse § 22 järgi ei tohi kedagi käsitleda kuriteos süüdi olevana enne, kui tema kohta on jõustunud süüdimõistev kohtuotsus. Märgin veelkord, et minu suhtes ei ole jõustunud süüdimõistvat kohtuotsust ega muud liiki süüdimõistvat kohtuvälist lahendit. Ajakirjandus ei saa endale võtta otsustusõigust selles, kas keegi on väidetava teo toimepanemises süüdi või mitte. Minu vastu suunatud rünnakuks on selgelt asjaolu, et artiklites on käsitletud mind kui süüdimõistetud isikut.

Teatest jääb selgusetuks, millise väidetava avaliku debati minuga seotud sündmuse kajastamine esile kutsus. Teates märgitu kohaselt on hetkel so veebruaris 2020, joobes juhtimine avaliku debati teema. Minuga seotud sündmus ja selle kajastamine toimus eelmisel aastal ja neli kuud hiljem toimuv väidetav debatt ei saa olla kuidagi seotud eelneva sündmuse kajastamisega. Nii nagu enne toimunud sündmust, on ka pärast seda jätkuvalt väidetavalt tabatud roolist isikuid, kes on tarvitanud alkoholi. Seega ei ole pärast minuga seotud sündmuse laialdast kajastamist tegelik olukord kuidagi muutunud. Antud juhul on väidetava suure avaliku huvi tekitanud ajakirjandus, kus igast järgnevast sündmusest on tehtud uus uudis, kus uut on ca üks rida, ülejäänud osas korratatakse eelnevaid sündmusi. Tähele tuleb panna sedagi, otsingu tulemused annavad artiklid koos minu fotoga, mis ei oma seost eelnevaga, st. fotod ei ole tehtud vahetult peale sündmust.

Nõustuda ei saa teates märgituga, et avaldatud artiklid on faktidele tuginevad ja lakoonilised. Juba eelnevalt märgitust tuleneb selge suund, et mind on käsitletud süüteo süüdi olevana.

Leian, et minu poolt esitatud kaebused on läbi vaadatud ilma asjaoludesse süüvimata ja see on viinud ebaõigele järeldusele ning järelevalvemenetlus on jäetud põhjendamata alustamata. Seega palun esitatud vaide põhjal kaebused uuesti läbi vaadata ja võtta seejärel seisukoht järelevalve menetluse alustamise või mittealustamise osas.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Olen tutvunud nii Teie esitatud kaebuste, menetluse algatamata jätmise teate kui ka vaidega ning leian, et menetluse algatamata jätmise on põhjendatud järgmistel põhjustel:

Isikuandmete avalikustamine ajakirjanduslikul eesmärgil

Nii rahvusvahelises õiguses kui ka Eesti põhiseaduse §-s 45 tunnustatakse ajakirjandusvabadust. Riigil lasub üldiselt kohustus mitte sekkuda ajakirjandusvabadusse, samas on talle pandud ülesanne tagada toimiv õigusraamistik põhivabaduse toimimiseks ning adekvaatsed õiguskaitsevahendid. Ajakirjanduse kaudu või mõnel muul viisil vaba informatsiooni edastamine on väljendusvabaduse üks alaliike, mis seisneb möödapääsmatus demokraatia idee levitamises. Ajakirjandusvabadus on piiratud teiste õigustega: eraelu kaitsega, solvamise ning laimamise keeluga, valeandmete edastamise ning rassiviha õhutamise keeluga, samuti alaealiste ohustamise jms keeluga.

Ajakirjandusvabaduse ning eraelu puutumatus ja isikuandmete kaitse õiguse tasakaalustamiseks on isikuandmete kaitse üldmääruse artiklis 85 antud liikmesriikidele võimalus näha ette vabastusi ja erandeid üldmääruses sätestatud kohustustest. Nii sätestab isikuandmete kaitse seaduse § 4, et isikuandmeid võib andmesubjekti nõusolekuta töödelda ajakirjanduslikul eesmärgil, eelkõige avalikustada meedias, kui selleks on avalik huvi ning see on kooskõlas ajakirjanduseetika põhimõtetega. Isikuandmete avalikustamine ei tohi ülemäära kahjustada andmesubjekti õigusi. Vastava sättega on ajakirjandusele antud lisaks üldmääruse artiklites 6 ja 9 sätestatud isikuandmete töötlemise alustele erialus. Erialus võimaldab teha erandi kõikides eeltoodud artiklites nimetatud töötlemise alustest.

Isikuandmete avalikustamise lubatavus ülekaaluka avaliku huvi korral

Ülekaalukas avalik huvi tähendab eeskätt seda, et ilma nõusolekuta ei või meedias kajastada sellist isikut või isikuga seotud sündmust, kelle või mille vastu avalik huvi puudub. Eelkõige on avalik huvi avaliku elu tegelaste ja nendega seotud sündmuste vastu, kes on pidanud juba arvestama sellega, et nende vastu on kõrgendatud avalikkuse tähelepanu. Samuti peab avalikustamine olema kooskõlas heade kommete ja ajakirjanduseetika põhimõtetega. Viimased tulenevad peamiselt Eesti Ajalehtede Liidu koostatud Eesti ajakirjanduseetika koodeksist ning selles valdkonnas üldiselt omaks võetud rahvusvahelised printsiipidest. Kõige selle juures jääb kehtima nõue, et isikuandmete avalikustamine meedias kajastamise teel ei tohi ülemääraselt andmesubjekti õigusi rikkuda. See tähendab, et igal üksikjuhtumil ja igasuguste andmete puhul peab meediaväljaande toimetuse eraldi hindama, kas avalik huvi üldsust huvitavate isikuandmete (nt avaliku elu tegelaste andmete) avalikustamiseks on niivõrd oluline, et kaalub üles andmesubjekti ja teiste isikute õiguste kaitse vajaduse.

Avalikkuse huvi olemasolu määrab suuresti ka see, kes on kajastatav inimene oma elualalt. Tihti käib avalik huvi kaasas avaliku elu tegelastega. Avaliku elu tegelased on isikud, kes on riigiametis ja/või kasutavad avalikke ressursse ja laiemalt kõik need, kes mängivad rolli avalikus elus, olgu poliitikas, majanduses, kunsti-, sotsiaalsfääri, spordi või muus valdkonnas.⁴ Kui avalikkusele tundmatu eraisik võib nõuda oma eraelu igakülgset kaitset, ei saa sama öelda avaliku elu tegelaste kohta. Mida kõrgemal positsioonil isik riigiametis on seda rohkem peab ta taluma avalikkuse tähelepanu.

Riigikohus on asjas 3-3-1-85-15 märkinud, *et ajakirjandusel on ajakirjandusvabaduse olemusest tulenevalt lai otsustusvabadus avalikku huvi puudutava teemaderingi määramisel. Avaliku huvi puudumist võiks sedastada näiteks juhul, kui avaldatakse eraelu detaile, mis kuidagi ei seonu avaliku huviga ega aita kaasa ühiskondlikule debatile. Sealjuures peaks avalik huvi puuduma täielikult ja ilmselgelt, sest vastasel juhul saaks täitevvõim riikliku järelevalve käigus liiga suures ulatuses otsustada, millistel teemadel võib ajakirjandusväljaanne kirjutada ja millistel mitte. See moonutaks ajakirjandusvabadust. IKS § 11 lg-s 2 nimetatud ülekaalukas avalik huvi ei tähenda huvi kuulumist mingisse eriliselt kaitstud huvide kataloogi. Avaliku huvi ülekaalukus tuleb kindlaks teha konkreetse juhu asjaolude põhjal, võrreldes andmete avaldamise kasuks rääkivaid asjaolusid tagajärgedega, mida isikule põhjustatakse.*

Kuigi eelnimetatud kohtuotsus on tehtud enne üldmääruse kehtima hakkamist, ei ole ka hetkel kehtivas seaduses eeltoodud põhimõtted muutunud. Seega saab inspeksioon kui järelevalveasutus sekkuda ajakirjandusvabadusse ainult erandlikel juhtudel, kui tegemist on olulise eraelu riivega.

⁴ Euroopa Nõukogu Parlamentaarse Assamblee resolutsioon nr 1165 (1998) „Right to privacy”, p 7.

Arvutivõrgus kättesaadav:

<http://assembly.coe.int/main.asp?Link=/documents/adoptedtext/ta98/eres1165.htm> (11.03.2014)

Ajakirjandusvabaduse ja eraelu puutumatus tasakaalustamine

EIK praktikas on õigus eraelu kaitsele ning sõnavabadus võrdsed põhiõigused ning neid tuleb võrdselt kaitsta. EIK viitab oma otsustes Euroopa Nõukogu Parlamentaarse Assamblee 26.06.1998 resolutsioonile nr 1165(1998) eraelu puutumatus kohta.⁵ Resolutsiooni punktis 11 rõhutab assamblee iga inimese õigust eraelu puutumatusle ja väljendusvabadusele kui demokraatliku ühiskonna põhieegleid ning lisab, et need õigused ei ole ei absoluutsed ega ka hierarhilises järjekorras, sest need on võrdse väärtusega. EIK selgitab, et põhimõtteliselt väärivad (Euroopa Inimõiguste Konventsiooni) artiklite 8 ja 10 alusel tagatud õigused samaväärset austamist ning kaebuse lahendus ei tohiks põhimõtteliselt sõltuda sellest, kas kaebuse esitas EIK-ile konventsiooni artikli 10 alusel solvanguid sisaldava artikli avaldaja või konventsiooni artikli 8 alusel isik, kelle kohta artikkel avaldati. EIK leiab, et selle tõttu peaks kaalutlusruum olema mõlemal juhul põhimõtteliselt sama.⁶

Ajakirjanikul on kohustus esitada objektiivset informatsiooni. Ka juhul, kui materjal puudutab avaliku elu tegelast, kes peab näitama üles suuremat taluvust ajakirjanduslike rünnakute suhtes, ei ole ajakirjanikul siiski lubatav avaliku elu tegelast rünnata pahauskselt ning lähtuda sensatsiooni tekitamise eesmärgist. EIK praktika kohaselt tuleb teabe usaldusväärsust hinnata selle avaldamise hetke kontekstis. EIK selgitab, et see, mil määral võib mõistlikult pidada infoallikat usaldusväärseks, tuleb määrata lähtudes olukorrast selle toimumise ajal, mitte aga pikka aega pärast seda nõ tagantjärele targana.⁷ Teabe tõlevastavuse hindamisel on oluline, millistel asjaoludel ja millisest allikast teave saadi. EIK on rõhutanud, et üldist huvi pakkuvasse debatti panustamiseks peab ajakirjandus saama tugineda ametlikele teadaannetele ja dokumentidele ilma, et peaks asja omal käel uurima.

Antud juhul on kõnealustes artiklites avalikustatud teavet, mida kohtud on avalikustanud oma pressiteadetes ning mis oligi suunatud ajakirjandusele. Seega on avalikustatud andmed saadud usaldusväärsetelt riigiasutustelt ning avalikustatud on ainult faktidel põhinevaid andmeid ning avalikustatud ei ole eraelu üksikasju puudutavaid andmeid ega muid halvustavaid kommentaare, mis riivaksid oluliselt vaide esitaja eraelu puutumatus.

Menetluse algatamata jätmine

Vaide esitaja puhul on tegemist endise xxxxxxxx, kes jäi politseile vahele jooles juhtimisega ajal mil ta oli xxxxxxx, mistõttu kehtisid tema käitumise suhtes kõrgendatud nõuded. Samuti peab kõrgel ametipositsioonil olev ametnik taluma suuremat avalikkuse tähelepanu kui tavakodanik. Kui isik eirab ühiskonna käitumisnorme ajal, mil ta oli kõrgel ametipositsioonil, siis ei saa eeldada, et kui ta ametist lahkub siis kaob tema ametnikuna sooritatud tegude vastu avalik huvi. Seda enam, et vaide esitaja on ise märkinud, et teda ei ole karistatud ei väärteo ega ka kuriteo korras. Kindlasti on ka avalikkuse jätkuv huvi see, kas jooles juhtimisega vahele jäänud xxxxxxxx saab ka karistuse või vaikitakse tema tegu maha, mis riivaks tugevalt üldsuse õigustunnet.

Vaide esitaja on oma vaides märkinud: Teates ei ole võetud seisukohta osas, kus märkisin, et info lahkumisavalduse esitamisest ei kuulunud avaldamisele enne esitatu osas otsuse tegemist. See info on jõudnud avalikkuse ette aga koheselt pärast seda, kui üldkogu poolt avaldus

⁵ Euroopa Nõukogu Parlamentaarse Assamblee resolutsioon nr 1165 (1998) „Right to privacy”. Arvutivõrgus kättesaadav: <http://assembly.coe.int/main.asp?Link=/documents/adoptedtext/ta98/eres1165.htm> (11.03.2014)

⁶ Vt nt Axel Springer AG vs. Saksamaa, p 87; Von Hannover vs. Saksamaa (nr 2), p 106; Delfi AS vs. Eesti, p 82; Pauliukienė and Pauliukas vs. Leedu, EIKo 5.11.2013, nr 18310/06, p 51.

⁷ Yordanova ja Toshev vs. Bulgaaria, EIKo 02.10.2012, nr 5126/05, p 50; Ringier Axel Springer Slovakia, A.S. vs. Slovakkia (nr 3), EIKo 07.01.2014, nr 37986/09, p 81.

edastati. Märgin veelkord, et minule saadetud vastav info oli eelviidatud keeluga sõnaselgelt tähistatud. Viidatud piirang ei sisaldanud endas mingit erandit sh ajakirjanduse osas.

Siinkohal juhin vaide esitaja tähelepanu selle, et kaebuses toodud artiklid sisaldavad enamikus sama teavet, mis on avalikustatud xx.xx.xxxx kohtude veebilehel /..../, xx.xx.xxxx Riigikohtu veebilehel /.../ avalikustatud pressiteadetes ning xx.xx.xxx Presidendi kantselei veebilehel /..../ avalikustatud presidendi otsuses. Seega on ajakirjandus avalikustanud ametiasutuste poolt avalikustatud pressiteateid, mis on ka käesoleval eeltoodud ametiasutuste veebilehelt avalikult leitavad.

Mis aga puudutab vaide esitaja väidet, et ajakirjandus on avalikustanud piiranguga teavet, siis siinkohal pean vajalikuks selgitada, et see kui dokumendile on kehtestatud juurdepääsupiirang ei tähenda alati seda, et sellisest dokumendist ei ole võimalik mingit informatsiooni avalikustada. See kas ja millises ulatuses on võimalik informatsiooni avalikustada oleneb sellest, mille alusel on teabele juurdepääsupiirang kehtestatud. Antud juhul ei ole meile teada, mille alusel oli Teile edastatud dokumendile juurdepääsupiirang kehtestatud. Arvestades seda, et meediaväljaanded on avalikustanud teavet ulatuses, mis oli avalikustatud pressiteadetes, siis ei saa asuda seisukohale, et meedia oleks avalikustanud piiranguga andmeid. Ka ei laiene meediaväljaannetele kui eraõiguslikele juriidilistele isikutele avaliku teabe seadus ja selle alusel kehtestatud piirangud.

Vaide esitaja on vaides leidnud, et ei ole hinnatud proportsionaalsuse põhimõtet, avaldatud andmed ei vasta tegelikkusele. Antud juhul on ühest sündmusest erinevates väljaannetes avaldatud mitu artiklit, samas kui isikuõigusi vähem piiravaks vormiks oleks avaldada üks artikkel, kus oleks kajastatud kõik olulised asjaolud./.../Ajakirjandus ei saa endale võtta otsustusõigust selles, kas keegi on väidatava teo toimepanemises süüdi või mitte. Minu vastu suunatud rünnakuks on selgelt asjaolu, et artiklites on käsitletud mind kui süüdimõistetud isikut.

Eeltooduga ei saa siiski nõustuda. Kõigepealt ei saa pressiteadetes toodud faktide avalikustamist ajakirjanduse poolt pidada rünnakuks Teie vastu, vaid tegemist on toimunud sündmuste avalikustamisega. Kuna meediaväljaannetes avaldatu põhineb kohtute pressiteadetes ning presidendi veebilehel avaldatud otsuse andmetele, siis ei saa kuidagi asuda ka seisukohale, et avalikustatud andmed ei vasta tegelikkusele. Seda enam, et Te ei ole ka vaidlustanud, et kohtud on avalikustanud ebaõiget teavet. Seda, kui palju ja milliseid artikleid üks või teine väljaanne avalikustab, seda ei saa keegi meediale ette kirjutada.

Ka ei saa nõustuda sellega, et Teid oleks juba eelnevalt süüdi mõistetud, kuna avalikustatud on ainult konkreetseid fakte. Nii näiteks on xx.xx.xxxx artiklis Lõuna-Eesti postimees märkinud järgmist: „*Milline saab olema edasine menetluse käik, selgub lähiajal.*“ Seega ei saa väita, et Teid oleks juba eelnevalt süüdi mõistetud.

Mis aga puudutab Teie foto avalikustamist artikli juures, siis tuleb selle juures hinnata seda, kas foto sisaldab mingit eraelu puudutavat sündmust, mis võiks kahjustada Teie eraelu puutumatust. Kuna avalikustatud foto puhul on tegemist nn portree/ameti fotoga, mis ei sisalda mingit eraelulist tegevust, siis ei riiva see ülemääraset eraelupuutumatust.

Vaide esitaja on leidnud, et puudub jätkuv avalik huvi tema andmete avalikustamiseks, mistõttu on ajakirjandus kohustatud veebist eemaldama teda puudutavad artiklid. Selgitan, et üldmääruse preambula punkti 65 kohaselt *peaks andmesubjektile olema õigus nõuda teda käsitlevate isikuandmete parandamist ja „õigus olla unustatud“ juhul, kui selliste andmete säilitamine rikub käesolevat määrust või vastutava töötleja suhtes kohaldatavat liidu või liikmesriigi õigust. /.../ Isikuandmete jätkuv säilitamine peaks olema seaduslik aga juhul, kui see on vajalik sõna- ja teabevabaduse kasutamiseks.* Samuti sätestab üldmääruse artikkel 17 lg 3 punkt a, et õigust unustamisele ei kohaldata sel määral mil isikuandmete töötlemine on vajalik

sõna- ja teabevabaduse õiguse teostamiseks. Seega ei ole õigus unustamisele absoluutne õigus.

EIK praktika kohaselt peab riigivõim ajakirjandusse sekkuma üksnes juhul, kui selle järele on rõhuv sotsiaalne vajadus. Seejuures laieneb ajakirjandusvabaduse kaitse ka ajalehtede internetiarhiividele, mis kannavad olulist rolli informatsiooni levitamisel. Seega tuleb igakordselt hinnata, kas andmete avalikustamine kahjustab konkreetse andmesubjekti huve või õigusi nii ülemääraselt, et riik peaks ajakirjandusvabadusse sekkuma. Praegusel juhul ei ole kaebaja välja toonud ühtegi sellist asjaolu, mis illustreeriks, kuidas avaldatu tema huve ja õigusi ülemääraselt kahjustaks (kahjustaks tema põhiseaduslikke õigusi tegevusvabadusele või elukutse valikule).

Kuna eelnimetatud ajalehe artiklites ei ole kajastatud andmeid, mis ülemääraselt riivaksid Teie eraelu puutumatust ning avalik huvi xxxxxx õigusnormidest üleastumise vastu ei lõpe nende ametist lahkumisega, siis puudub alus nõuda meediaväljaannetelt Teid puudutavate artiklite eemaldamist. Seega oli menetluse algatamata jätmine meediaväljaannete suhtes õiguspärane, mistõttu jääb vaie rahuldamata.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Pille Lehis
peadirektor